

VISITA LLINARITX VELL

Abril 2014

Explotació de vaques de Ilet a Es Mercadal (Menorca)

LLINARITX VELL

Llinaritz Vell, és una explotació agrícola i ramadera, lloc¹, situada al terme municipal de Es Mercadal. L'activitat principal és la vaca de llet. El pagès o l'amo² del lloc és el Sr. Josep Llorens, de 50 anys. El lloc té 42 ha cultivables, si bé s'han d'afegir unes 20 ha d'un lloc veí (Rafal Roig). Els principals cultius són el raigràs, la civada i l'ordi. En els marges i en alguna parcel·la de pastura hi té enclova³. En total té 55 vaques de llet.

Josep Llorens fa 25 anys que està en aquesta explotació. La seva activitat –com a pagès– la va aprendre de missatge⁴ després de treballar com a sabater a una fàbrica de Ciutadella. Accedir a pagès com a amo² va tenir la seva dificultat ja que “no demanis lloc si no tens historial”, i, en el seu cas, encara més en ser son pare sabater. Un cop en aquesta explotació, als 25 anys, va decidir ampliar coneixements i es matriculà a Formació Professional al Centre de Capacitació i Experiències Agràries de Menorca *Sa Granja*, on, en aquell temps, els alumnes de pagès s'hi estaven dos matins, considerant que les pràctiques ja les feien al lloc¹ d'origen. Ara ja fa un temps, per normativa d'Educació, aquella modalitat ja no és operativa. El que escriu, i molts d'altres, sempre havíem considerat aquella peculiaritat molt encertada. Precisament en una illa on les peculiaritats són norma.

Vaques a la zona de cubicles, a punt de sortir per anar a pastura

¹ Lloc: explotació en la terminologia menorquina

² Amo: és el pagès del lloc i soci cultivador de la societat rural menorquina (SRM), sistema de parceria a mitges

³ Enclova: Hedysarum coronarium

⁴ Missatge: mosso o ajudant en feines agrícoles i ramaderes

ALGUNES DADES TÈCNIQUES I DE MANEIG

El raigràs i els cereals –ordi i civada– els cultiva per separat, no fa mescles. L’ordi l’ensitja a l’estat lletós. La civada la pasturen i, també, fa sec. El raigràs també el pasturen, després el deixa per ensitjar, i, segons els anys, inclòs pot treure un dall per assecar. Disposa de sitges trinxera. Després de segar condiona el farratge i el recull amb un remolc que el talla i el porta al sitja.

Farratge sec

Sitges trinxera

Les vaques les muny tot l’any. El ramat, des de fa dos anys, és divers, té 5 suïsses, 9 jerseyes, 3 normandes i la resta frisones. El senyor⁵ del lloc és, alhora, elaborador de formatge –té la fàbrica a Ferreries–, i busca una qualitat de la llet, pel que fa a greix i proteïna, que li sigui més adequada per elaborar el formatge de Maó, i, per aquest motiu, intenta els encreuaments d’aquestes races. La darrera entrega de llet tenia una qualitat de 3,66% de greix, 3,26% de proteïna i 132 de cèl·lules somàtiques.

⁵ Senyor: és el propietari del lloc i soci titular de la SRM. Cada lloc pot tenir el seu propi contracte, verbal o escrit, entre el *senyor* i l’*amo*

Frisona, normandes, suïssa, jersey

Les vaques de remolc –seques o eixutes i vedelles– estan amollades a les parcel·les de *premarina* on l'herba es ressembla per si mateixa sense intervenció del pagès.

El total de mà d'obra és d'1,5 UTA. L'estabulació és amb cubicles, totalment oberta. El llit és d'algues que, a partir d'abril, com a preparació de la temporada turística, li porten i ell paga el transport. Les algues i els fems s'acumulen a una fossa de prou capacitat per un any. El conjunt és un excel·lent adob per als terrenys, a més de millorar l'estructura del sòl.

Munt d'algues

Detall d'algues

L'alimentació és a base de pastura i unifeed. La darrera ració d'unifeed està formulada a partir d'un supòsit de pastura equivalent a 50 kg d'herba tendre –raigràs– i porta els següents ingredients: 14 kg d'ensitjat d'ordi, 1,5 kg de sec de raigràs, 8 kg de xerigot, 2,5 kg de blat d'indi (blat de moro), 2 kg de polpa de remolatxa, 3 kg de bagàs de blat de moro, 3 kg d'ordi aixafat (a la mateixa explotació), 1,2 kg de tortó de colza i 0,5 kg de greix, a més dels correctors

minerals. És una ració tipus 50:50, i, segons la formulació és per a una potencialitat 37 kg de llet.

Esclafador d'ordi

Carro unifeed

La pastura la fan des de les 11 del matí fins l'hora de munyir a la tarda.

Vaques a pastura

La sala de munyir és una espina de peix, línia baixa, 2x5, de fa 18 anys, en bon estat. La darrera millora va ser posar el terra, on es posen les vaques, de goma, ja que a l'estiu les potes estan més dures i patinaven. S'hi està una hora i quart per munyida.

Espina de peix 2x5 línia baixa

La recollida de fems i algues la fan amb tractor i pala i va a parar al femer amb capacitat per un any.

Femer

“Visitar, parlar, escoltar, aprendre, transmetre... perdre el temps” Ramon Trias dixit

A l'apartat “GALERIES DE FOTOS” dins de les visites podem trobar la seqüència de fotos de la visita. Fotos realitzades per Antoni Seguí.